

Arbetsmiljörapport

Förord

Vem som helst kan drabbas av sjukdom och då är det vårt gemensamma uppdrag att se till att människor blir friska och ges möjligheter att komma tillbaka till arbetslivet. Det är därför viktigt att samhället tillhandahåller trygga försäkringar samt stöd och hjälp med rehabilitering.

Tyvärr går utvecklingen åt fel håll. De förändringar som den borgerliga regeringen gjort innebär att de ställer den som är sjuk utanför samhället.

Regeringen har bl.a. sänkt ersättningen och infört en tidsbegränsning för sjukersättning. Det får till följd att långvarigt sjuka kastas ur försäkringen och förlorar sin ersättning, trots att de är för sjuka för att arbeta. Ofta handlar det om människor som blivit utslitna på grund av dålig arbetsmiljö och brister i arbetsorganisering.

GS medlemmar jobbar i branscher som har hög olycksstatistik och alltför många drabbas av arbetsolyckor och arbetsjukdomar. Det är orättvist att våra medlemmar drabbas, inte bara fysiskt, utan också ekonomiskt på grund av

försäkringarna i sjukförsäkringen.

Vi menar att den som drabbas av sjukdom eller olycksfall ska ha rätt till en skälig ersättning under hela sin sjukfrånvaro.

Ett dåligt arbetsmiljöarbete får negativa konsekvenser för enskilda individer. Ansvaret för arbetsmiljön åligger arbetsgivaren men vi kan bidra själva till förbättringar. Detta genom att bygga en effektiv organisation för lokala och regionala skyddsombud, rekrytera och utbilda skyddsombud samt teckna arbetsmiljöavtal inom de avtalsområden där detta regleras.

Det är viktigt för oss att få veta vilka problem våra medlemmar upplever för att vidta rätt åtgärder. Jag vill därför tacka alla medlemmar som

ställt upp och tagit sig tid att svara på enkäten! Undersökningen ger oss större möjligheter att påverka och förbättra arbetsmiljön på våra arbetsplatser.

Enkäten sändes ut till 3 001 medlemmar i åldersgruppen 45–59 år. Svarsfrekvensen var 66 procent, vilket innebär att cirka 2 000 medlemmar svarade på enkäten. I dessa sammanhang och i denna typ av undersökning är det en mycket hög svarsfrekvens.

Det visar att arbetsmiljöfrågorna är viktiga. Arbetsmiljön engagerar!

Ett stort tack!

Tommy Andersson, GS

Innehållsförteckning

Förord	1
Innehållsförteckning.....	2
Sammanfattning.....	3
Undersökningens genomförande.....	4
Ordförklaring	4
Sjukskrivningar	4
Arbetsskador	5
Medlemmar om arbetsskador.....	5
Medlemmar om rehabilitering.....	11
Medlemmarna om åtgärder som behövs för att förhindra arbetsskador.....	12
Medlemmar om återhämtning.....	16
Sjuknärvaro	17
Medlemmar om pensionen	18
GS förslag till åtgärder.....	19

Sammanfattning

AFA försäkring presenterar årligen en rapport över allvarliga arbetsolyckor och långvarig sjukfrånvaro. Rapporterna bekräftar återkommande att GS medlemmar arbetar i några av de mest utsatta branscherna. I genomsnitt drabbas 2 medlemmar i GS varje kalenderdag, året om, av en allvarlig arbetsolycka. Dessutom leder mer än varannan av dessa till medicinsk invaliditet. Det är oacceptabelt!

Vår arbetsmiljörapport bygger på en enkät som sändes ut till 3001 medlemmar i åldersgruppen 45–59 år inom GS större avtalsområden. Svarefrekvensen var 66 procent, vilket innebär att cirka 2 000 medlemmar svarade på enkäten.

Vår undersökning visar att hälften av de svarande varit sjukskriven någon gång under det senaste året. 8 procent av dem har dessutom varit sjukskriven i 30 dagar eller mer.

Mer än en tredjedel av medlemmarna har drabbats av arbetsskada och mer än hälften av dessa har fortfarande besvär av sin skada. 38 procent av dem som drabbats av arbetsskada har drabbats av arbetssjukdomar och 62 procent av arbetsolycka.

Kvinnor och män drabbas olika av arbetsskador. Arbetsolycksfallen är överrepresenterade hos männen medan kvinnor i högre utsträckning drabbas av arbetssjukdomarna.

Ryggssjukdomar/skador är de vanligaste orsakerna till arbetsskador tätt följt av ledsjukdomar/skador samt klämskador. De främsta orsakerna till arbetsskadorna uppges vara belastningar på grund av ensidigt arbete och tunga lyft, olycka på grund av maskinarbete/utrustning samt hög arbetsbelastning.

Undersökningen visar dessutom att mörkertalet bland arbetsskador är stort. 35 procent har inte anmält sin arbetsskada.

Medlemmarnas förslag till åtgärder för att förhindra arbetsskador är direkt kopplade till de huvudsakliga arbetsmiljöproblemen. Främst föreslår de åtgärder som mindre arbetsbelastning och stress, mindre påfrestande arbetsställningar och mer varierande arbetsuppgifter.

Mer än 60 procent av medlemmarna har någon gång under det senaste året gått till arbetet trots att de med tanke på

sitt hälsotillstånd egentligen borde ha stannat hemma.

Endast 55 procent av medlemmarna tror sig kunna arbeta i sitt yrke fram till den ordinarie pensionsåldern. Nästan var femte medlem tror inte att de kommer att orka arbeta fram till ordinarie pensionsålder och resterande kan inte bedöma om de kommer att orka arbeta fram till ordinarie pensionsålder.

Slimmade bemanningsplaner, stress, monotona arbetsuppgifter, tunga lyft och olycksfall på grund av maskinarbete/utrustning är huvudorsaker till arbetsskadorna.

Den viktigaste åtgärden för att förbättra arbetsmiljön på lång sikt är därför att vidta genomgripande förändringar av arbetsorganisationen.

Undersökningens genomförande

Materialet i denna rapport bygger på en enkätundersökning som genomfördes av Statistiska centralbyrån (SCB), på uppdrag av GS, under perioden september och oktober 2009.

Enkätundersökningen bygger på ett slumpmässigt urval av 3 001 medlemmar mellan 45–59 år på inom GS större avtalsområden (Skog, Trä/Stopp, Sågverk, Civil, Förpackning och

Tidning). Svarsfrekvensen blev 66 procent.

Majoriteten av frågorna är ställda så att medlemmen ställs inför ett aktivt val för varje fråga och delfråga.

Branscher

När vi hänvisar till branscher (ex. tabell 1, sid 5) så används ett ord som innefattar flera yrkesgrupper. Nedan specificeras exempel på yrken inom dessa branscher.

Skogsbruk

Maskinförare, motormanuellt arbete (motorsåg och röjsåg), Skogsplanterare och Plant-skolearbetare.

Trä- och stoppmöbelindustrin

Maskinoperatörer, inrednings-snickare, båtbyggare, embal-lagetillverkare och tapetserare.

Sågverk

Operatörer såsom sågverks-arbetare, justerverksarbetare, hyvleriarbetare och Maskin-förare.

Civiltryck

Bildskärmsarbete, prepress, repro och layout, tryckare, bokbindare.

Förpackningsindustrin

Tryckare, maskinoperatörer.

Tidningstryck

Bildskärmsarbete, prepress, repro och layout, tryckare och distribution.

Sjukskrivningar

Vår undersökning visar att hälften (50 procent) av förbundets medlemmar mellan 45–59 år har varit sjukskriven någon gång under de 12 månader som föregick svarstillfället. 8 procent av medlemmarna har dessutom varit sjukskrivna i 30 dagar eller mer.

Bland kvinnor var motsvarande siffror högre, 59 respektive 10 procent.

Förpackningsindustrin med 58 procent och trä- och stoppmöbelindustrin med 53 procent

var de branscher där störst andel har varit sjukskrivna under de 12 månaderna.

Skogsbruket var den bransch där andelen var lägst, 31 procent.

För de tillfrågade som varit sjukskriven i 30 dagar eller mer berodde sjukskrivningen i 45 procent av fallen på sjukdom/skada på grund av arbetet. Det innebär att nästan 4 procent av alla medlemmar under en 12-månadersperiod varit sjukskrivna i 30 dagar eller mer på

grund av skada eller sjukdom på arbetet.

Det var också cirka 4 procent av de tillfrågade som var sjukskrivna vid tillfället då de svarade på enkäten. Mer än hälften av dessa, det vill säga 2 procent av medlemmarna, hade varit sjukskrivna i ett år eller mer.

För 81 procent förhindrade sjukdomen eller skadan allt arbete.

Arbets-skador

Den 2 juni 2010 presenterade AFA försäkring sin årliga rapport över allvarliga arbets-skador och långvarig sjukfrånvaro.

Varje år drabbas ungefär 27 000 arbetare av arbets-olycksfall. Bland dessa leder mellan 3 500–4 000 till invaliditet. Det motsvarar cirka 10 invalidiserande allvarliga olycksfall varje kalenderdag, året om.

GS medlemmar arbetar i några av de mest utsatta branscherna. 2 medlemmar i GS drabbas varje kalenderdag, året om, av en allvarlig arbets-olycka, dessutom leder mer än varannan av dessa till medicinsk invaliditet. Förutom att detta leder till personliga tragedier för de enskilda så drabbar

det också företagen i form av produktionsbortfall och ökade kostnader.

AFA:s rapport visar att det är yrkesgrupper inom civilt bevakningsarbete (poliser, väktare och brandmän), trä- och metallindustriarbetare, gruv- och bergarbete, jordbruks-, trädgårds-, skogsarbete och fiske samt yrkesförare som i störst utsträckning drabbas av allvarliga arbetsolycksfall.

Risken att drabbas är tre till fyra gånger högre jämfört med andra yrkesgrupper. Även de som arbetar med grafiskt arbete drabbas i högre utsträckning av allvarliga arbets-olycksfall jämfört med andra yrkesgrupper.

GS medlemmar tillhör således de som löper störst risk att drabbas av allvarliga arbetsolycksfall.

Fakta ur AFA:s rapport:

- Kvinnliga träindustriarbetares risk att drabbas av arbetsolycksfall som leder till mer än 30 dagars sjukskrivning och/eller medicinsk invaliditet är nästan sex gånger högre än jämfört med kvinnor inom andra yrkesgrupper.
- Kvinnor med grafiskt arbete är de som vid arbetsolycksfall drabbas allra mest av medicinsk invaliditet.

Medlemmarna om arbets-skador

Mer än en tredjedel (37 procent) av GS medlemmar mellan 45–59 år har drabbats av arbets-skada. Utav dessa har mer än hälften fortfarande besvär. Totalt har cirka 20 procent drabbats av arbets-skada som de fortfarande besväras av. Inom sågverksindustrin har nästan varannan medlem (46 procent) drabbats av en arbets-skada (se tabell 1).

Tabell 1: Andel som drabbats av arbets-skada (bransch)

Bransch	Andel arbets-skador
Sågverk	46 procent
Skogsbruk	40 procent
Förpackningsindustrin	37 procent
Trä- och stoppmöbelindustrin	37 procent
Civiltryck	29 procent
Tidningstryck	24 procent

Arbetsolycka eller arbetssjukdom

Arbetskadorna kan delas in i två större grupper, arbetssjukdomar och arbetsolyckor.

Arbetssjukdomar rör sig ofta om så kallade belastningsskador uppkomna genom hård arbetsbelastning och monotona rörelser.

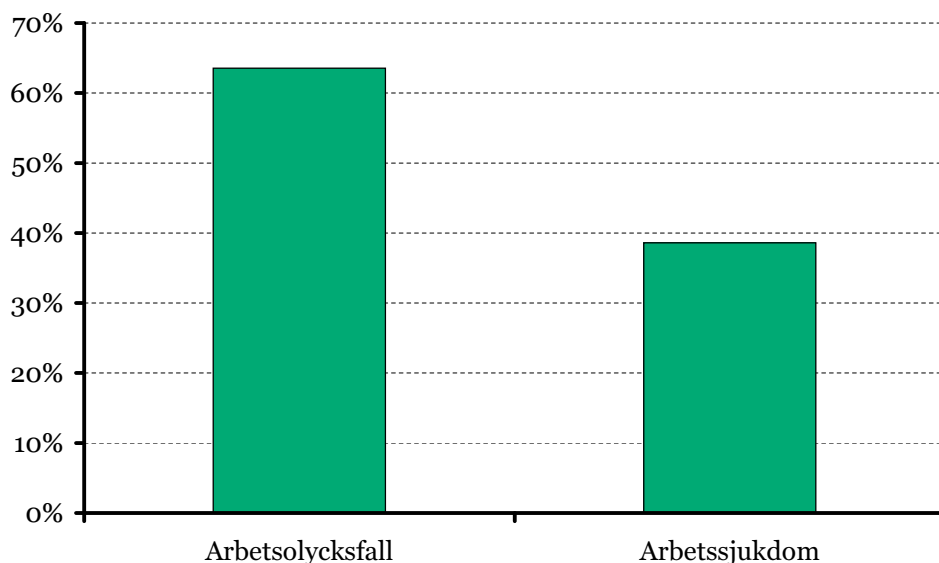
Av de medlemmar som

drabbats av arbetskadorna handlar det i 38 procent av fallen om arbetssjukdomar medan 62 procent är arbetsolyckor (se diagram 1).

Att arbetsolyckor är vanligare än arbetssjukdomar gäller för alla våra branscher även om det finns skillnader.

Inom sågverksindustrin och förpackningsindustrin beror 74 respektive 69 procent av arbetskadorna på arbetsolycksfall medan motsvarande siffror inom civiltryck och tidningstryck är 52 respektive 51 procent (se tabell 2).

Diagram 1: Arbetsolycksfall eller arbetssjukdom (totalt)

Tabell 2: Arbetsolycksfall eller arbetssjukdom (bransch)

Bransch	Arbetsolycksfall	Arbetssjukdom
Tidningstryck	51 procent	49 procent
Civiltryck	52 procent	48 procent
Trä- och stoppmöbelindustrin	59 procent	41 procent
Skogsbruk	62 procent	38 procent
Förpackningsindustrin	69 procent	31 procent
Sågverk	74 procent	26 procent

Kvinnor och män drabbas olika av arbetsskadorna. Arbetsolycksfallen är överrepresenterade hos männen medan kvinnor i högre utsträckning drabbas av arbetssjukdomar (se diagram 2).

Av dem som drabbats av arbetsskada är det 62 procent av kvinnorna och 33 procent av männen som har en arbetsrelaterad sjukdom, medan

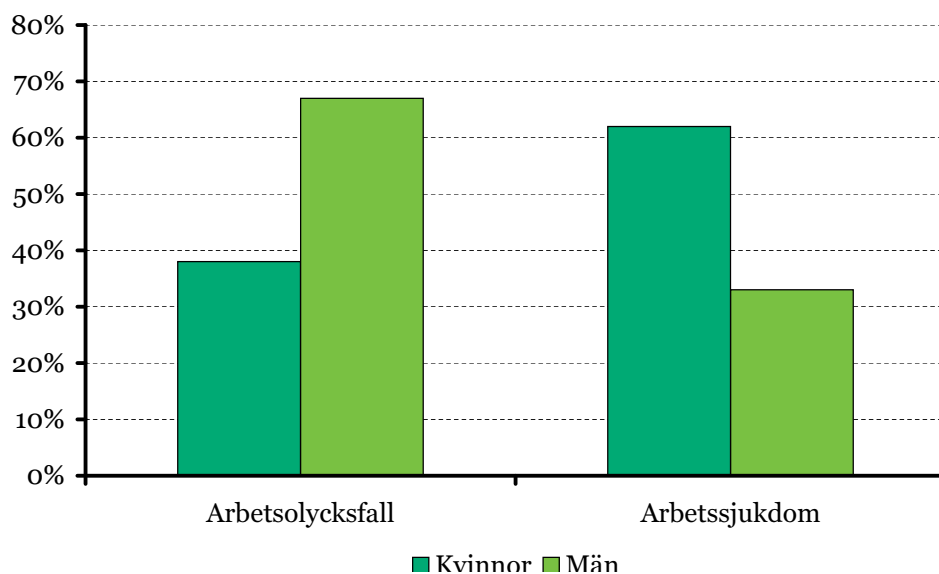
38 procent av kvinnorna och 67 procent av männen har drabbats av en arbetsolycka.

Att mäns arbetsskador i högre utsträckning orsakats av arbetsolyckor och kvinnors arbetsskador i högre utsträckning orsakas av arbetssjukdomar återkommer i nästan alla branscher. Undantaget är sågverksindustrin där även kvinnors arbetsskador i högre utsträck-

ning orsakats av arbetsolyckor än arbetssjukdomar.

Att kvinnor i högre utsträckning drabbas av arbetssjukdomar och män av arbetsolycksfall beror sannolikt på skillnader i arbetsuppgifter. Män är i högre grad maskinförare medan kvinnor i större utsträckning har mer repetitiva och monotona arbeten.

Diagram 2: Arbetsolycksfall eller arbetssjukdom (kön)

Visste du att:

Regeringen har avvecklat Arbetslivsinstitutet samt kraftigt sänkt anslagen till Arbetsmiljöverket. Detta har

bland annat inneburit att Sverige idag har 0,65 arbetsmiljöinspektörer per 10 000 anställda, vilket kan jämföras med Norge som har 1,85 arbetsmiljöinspektörer per

10 000 anställda och Danmark som har 1,78. Sverige ligger dessutom klart under ILO:s rekommendation på minst 1,0 arbetsmiljöinspektörer per 10 000 anställda.

Vilka skador har medlemmarna fått i arbetet?

Ryggsjukdomar/skador är de vanligaste orsakerna till arbetsskador bland medlemmarna inom alla förbundets branscher, tätt följt av ledsjukdomar/skador samt klämskador. Även hörselsjukdomar/skador och skärskador är vanligt förekommande (se tabell 3).

Tabellen visar också att det skiljer sig mycket utifrån de olika branscherna. Några exempel:

Skogsbruk

Ryggsjukdomar/skador och ledsjukdomar/skador är vanligare inom skogsbruket än i de övriga branscherna i undersökningen medan skärskador och klämskador förekommer i mindre utsträckning.

Sågverksindustri

Klämskador inträffar i större utsträckning inom sågverksindustrin jämfört med de övriga branscherna i undersökningen.

Även hörselsjukdomar/skador är vanligt förekommande.

Däremot är stressrelaterade sjukdomar mindre vanliga bland sågverksarbetare jämfört med de övriga branscherna liksom ledsjukdomar/skador förekommer mer sällan.

Tidningstryck

Stressrelaterade sjukdomar är mycket vanligare inom tid-

ningstryckerier än inom övriga branscher. Tabellen visar att stressrelaterade sjukdomar är fyra gånger vanligare på tidningstryckerier än genomsnittet. På tidning är även hörselsjukdomar/skador vanligare. Ledsjukdomar/skador är däremot mindre vanligt.

”Stressen på tidningen är hög, det handlar om minuter. Arbetet består av flera led så när grafikern är klar med annonsen väntar nästa led osv. ända fram till tryck av tidningen.

Alla är beroende av varandras jobb, att jobbet fungerar och är i tid. Är det första ledet sent av någon anledning så drabbas alla kommande led i mycket hög grad, vilket i slutändan gör att tidningen kommer väldigt sent i brevlådan”

Tabell 3: Skador och sjukdomar som uppkommit genom arbetet (bransch, procent)

Skador/sjukdomar	Totalt	Skog	Trä/ Stopp	Sågverk	Civil	Förpackn.	Tidning
Ryggsjukdom/skada	34	45	32	35	30	34	30
Ledsjukdom/skada	31	42	36	22	32	24	12
Klämskada	29	11	26	36	36	32	35
Hörselsjukdom/skada	22	18	20	27	20	20	35
Skärskada	22	12	22	21	25	27	26
Annan arbetsskada	16	14	18	14	11	19	12
Stressrelaterad sjukdom	11	8	13	3	13	6	42
Luftvägssjukdom/skada	5	7	5	8	6	0	6
Hudsjukdom/skada	3	2	2	4	3	1	3

Vilka är de främsta orsakerna som medfört arbetsskador?

Undersökningen visar att belastningsskador (antingen på grund av ensidigt arbete eller på grund av tunga lyft), olyckor samt en hög arbetsbelastning är de vanligaste orsakerna till arbetsskador. (se tabell 4).

Kvinnor drabbas av arbetsskador främst på grund av ensidigt arbete medan männens arbetsskador främst beror på olycka på grund av maskinarbete/utrustning.

Belastningar på grund av ensidigt arbete

För 38 procent av medlemmarna är belastningar på grund av ensidigt arbete orsak till arbetsskada. För kvinnor är siffran 57 procent.

Inom träindustrin är ensi-

digt arbetet en vanligare orsak till arbetsskada jämfört med andra branscher (46 procent).

Belastningar på grund av tunga lyft

37 procent av medlemmarna drabbas av arbetsskada på grund av tunga lyft. Bland kvinnor är motsvarande siffra 43 procent.

Inom förpackningsindustrin och träindustrin är tunga lyft en vanligare orsak till arbetsskada jämfört med de andra branscherna (45 respektive 41 procent).

Olycka på grund av maskinarbete/utrustning

36 procent av medlemmarna drabbas av arbetsskada på grund av olycka kopplat till

maskinarbete/utrustning. Männen har i större utsträckning denna orsak till arbetsskada än kvinnorna (39 respektive 23 procent).

Inom förpackningsindustrin är olycka på grund av maskinarbete/utrustning en vanligare orsak till arbetsskada jämfört med de andra branscherna (50 procent).

Hög arbetsbelastning

För 35 procent av medlemmarna är den höga arbetsbelastningen orsak till arbetsskada. Bland kvinnor är motsvarande siffra 45 procent.

Inom tidningstryckeri är hög arbetsbelastning orsak till 59 procent av arbetsskadorna bland alla medlemmar och för hela 91 procent av kvinnorna.

Tabell 4: Orsaker som medfört arbetsskada (procent)

Orsak	Totalt	Kvinnor	Män
Belastningar pga ensidigt arbete	38	57	35
Belastning pga tunga lyft	37	43	35
Olycka pga maskinarbete/utrustning	36	23	39
Hög arbetsbelastning	35	45	34
Olycksfall pga fall	24	14	26
Annat	8	5	8
Kemiska hälsorisker	4	4	5
Kyla, hetta	4	2	4

Anmäler man sina arbetsskador?

Av dem som drabbats av en arbetsskada har hela 35 procent inte anmält sin arbetsskada. I den gruppen räknas även de som har anmält en skada men uppger att minst en skada återstår att anmäla (se diagram 3). Dessa motsvarar 10 av de 35 procentenheterna. Detta gäller såväl kvinnor som män.

Undersökningen visar att man inom sågverksindustrin och förpackningsindustrin är bättre än övriga branscher på

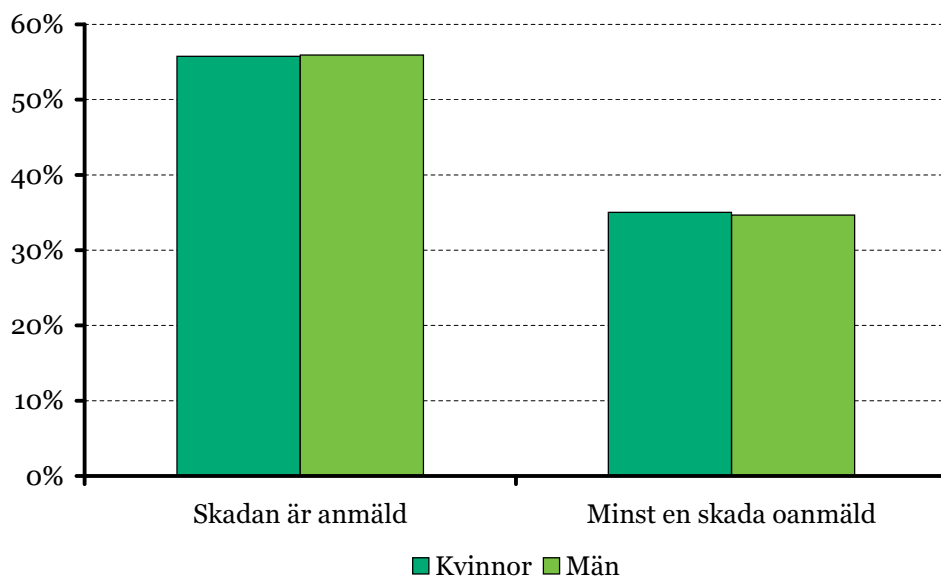
att anmäla sina arbetsskador (se tabell 5). Dessa branscher är också de som hade en klart högre andel av arbetsskadorna som orsakats av arbetsolycksfall.

Undersökningen visar tydligt att mörkertalet över antalet arbetsskador är stort. 35 procent uppger att de inte har anmält sin arbetsskada. Inom t.ex. tidningstryck är 46 procent av skadorna oanmälda och för civiltryckeri och skogen

är siffran cirka 40 respektive 39 procent.

Det är ett stort problem att medlemmarna inte anmäler sina arbetsskador. I vissa fall kan det bero på att man inte tycker att skadan är tillräckligt stor men det visar också att det finns stora brister på företagen, framför allt på mindre företag, hur arbetsolycksfall och arbetssjukdomsärenden ska hanteras.

Diagram 3: Arbetsskadeanmälning (kön)

Tabell 5: Arbetsskadeanmälning (bransch)

Fråga: Är din skada anmäld som arbetssjukdom/arbetsolycka? (procent)

Svar	Totalt	Skog	Trä/ Stopp	Sågverk	Civil	Förpackn.	Tidning
Ja	56	50	53	64	50	68	45
Nej	25	32	24	23	30	17	38
Minst en skada kvarstår att anmäla	10	7	10	9	10	10	8
Vet ej	9	11	12	5	10	6	8

Medlemmarna om rehabilitering

Undersökningen visar att 14 procent av medlemmarna med arbetsskada inte har fått rehabilitering (se diagram 4).

Detta gäller för såväl kvinnor som män. Totalt 46 procent av kvinnorna har fått rehabilitering på grund av skada eller sjukdom medan motsvarande siffra hos männen är 41 procent.

Den vanligaste rehabiliteringsformen vid arbetsskada

är sjukgymnastik eller medicinsk behandling. 87 procent av kvinnorna och 80 procent av männen har erhållit dessa behandlingar.

Nästan var fjärde har fått andra arbetsuppgifter eller annat arbete på arbetsplatsen. Bland kvinnorna har 28 procent fått andra arbetsuppgifter eller annat arbete på arbetsplatsen och motsvarande siffra bland männen är 22 procent.

Endast 10 procent har fått personligt stöd på arbetsplatsen.

På frågan om man upplever att arbetsgivaren har stött eller stöder rehabiliteringen anser 31 procent att stödet är otillräckligt.

Bland kvinnorna tycker 47 procent att stödet är otillräckligt medan motsvarande siffra hos männen är 28 procent (se diagram 5).

Diagram 4: Har du fått rehabilitering på grund av arbetsskada?

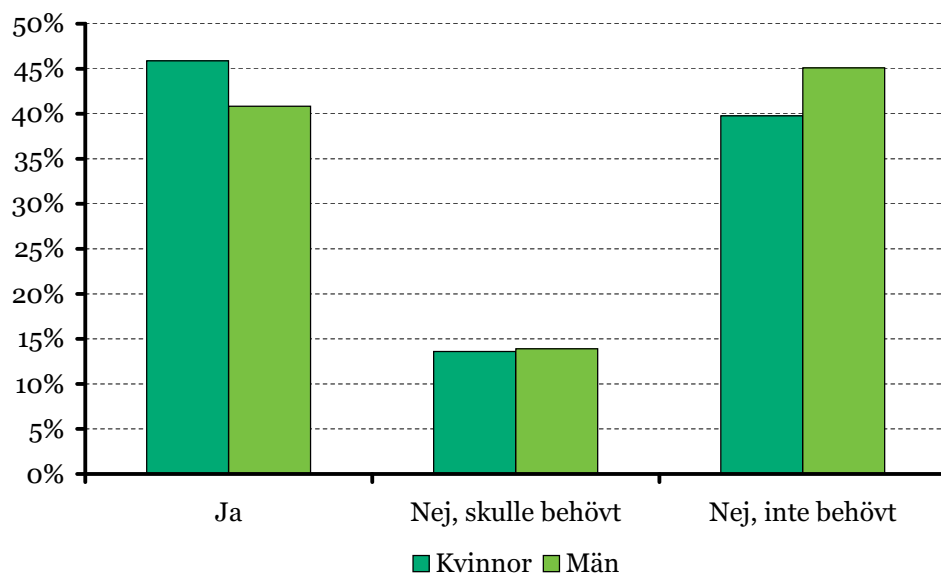
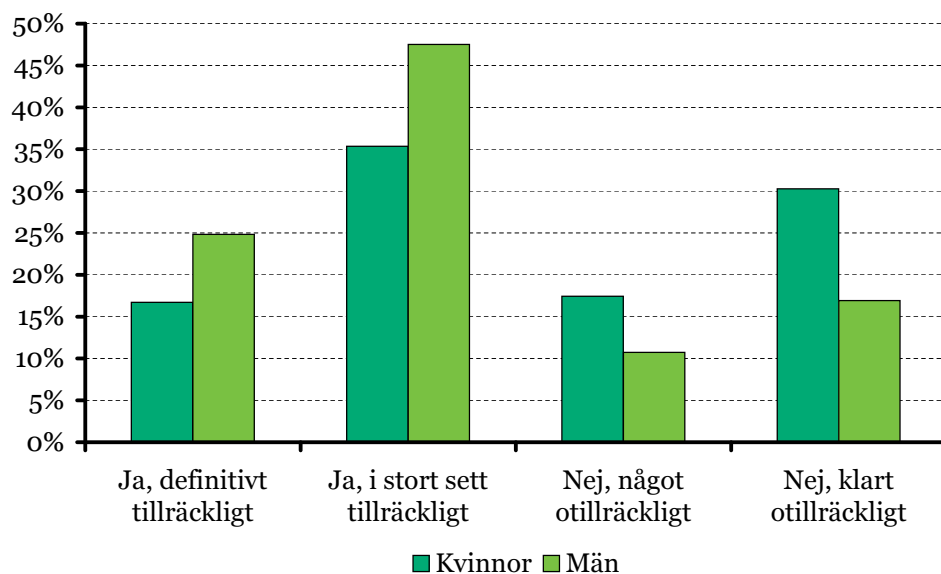

Diagram 5: Upplever du att arbetsgivaren har stött/stöder dig i din rehabilitering?

Medlemmarna om åtgärder som behövs för att förhindra arbetsskador

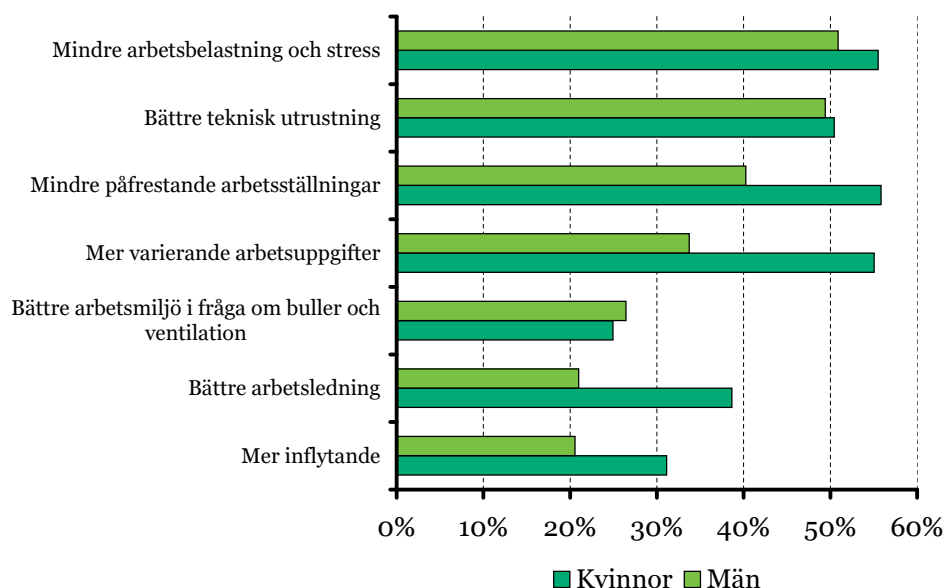
Förslagen till åtgärder som skulle ha förhindrat arbetsskadorna är direkt kopplade till de huvudsakliga arbetsmiljöproblemen (se diagram 6).

Medlemmarna framhåller att mindre arbetsbelastning och

stress, bättre teknisk utrustning, mindre påfrestande arbetsställningar och mer varierande arbetsuppgifter skulle ha kunnat förhindra arbetsskadorna. Kvinnor anser i större utsträckning än männen att mindre på-

frestande arbetsställningar och mer varierande arbetsuppgifter skulle ha förhindrat arbetsskadorna. Kvinnors arbetsskador skulle dessutom i större utsträckning kunna ha undvikits om de haft bättre arbetsledning.

Diagram 6: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetsskada (kön)

De fem främsta förbättringarna av arbetsmiljön som medlemmarna anser skulle ha förhindrat arbetsskadorna skiljer sig inte mycket mellan de olika branscherna. Däremot skiljer sig den inbördes ordningen något mellan branscherna (se diagram 6.1–6.6).

"Ett träd tar 90 år på sig att växa och sedan diskuteras vi om det trädet ska fällas och upparbetas på 20 eller 30 sekunder. Det går fort på slutet!"

Skogsbruk

Inom skogsbruket efterfrågas främst mer varierande

arbetsuppgifter och mindre arbetsbelastning och stress för att förhindra arbetsskada (se diagram 6.1). Även mindre påfrestande arbetsställningar och bättre teknisk utrustning skulle ha förhindrat arbetsskada.

Trä- och stoppmöbelindustri

Inom trä- och stoppmöbelindustrin skulle främst mindre arbetsbelastning och stress samt bättre teknisk utrustning ha kunnat förhindra arbetsskada/sjukdom (se diagram 6.2). Även mer varierande arbetsuppgifter och förbättrad arbetsledning skulle i stor utsträckning ha kunnat förhindra arbetsskada.

Sågverksindustri

Inom sågverksindustrin skulle främst bättre teknisk utrustning och mindre arbetsbelastning och stress samt ha kunnat förhindra arbetsskada (se diagram 6.3). Även förbättringar mot buller och ventilation skulle i stor utsträckning ha kunnat förhindra arbetsskada.

Civiltryck

Inom civiltryck skulle främst mindre arbetsbelastning och stress ha kunnat förhindra arbetsskada/sjukdom (se diagram 6.4). Även mer varierande arbetsuppgifter och bättre teknisk utrustning skulle i stor utsträckning ha kunnat förhindra arbetsskada.

Förpackningsindustri

Inom förpackningsindustrin skulle främst bättre teknisk utrustning ha kunnat förhindra arbetsskada (se diagram 6.5). Mindre påfrestande arbetsställningar samt mindre arbetsbelastning och stress är andra faktorer som skulle ha kunnat förhindra arbetsskada.

Tidningstryck

Inom tidningstryck skulle främst mindre arbetsbelastning och stress samt bättre

”Det fungerar helt enkelt inte längre med principen ’en gubbe för lite’ i produktionen”

teknisk utrustning ha kunnat förhindra att de drabbades av arbetsskada (se diagram 6.6). Tidningstryck skiljer sig dessutom från de övriga branscherna då bättre arbetsledning, mer inflytande och bättre arbetstider i större utsträckning skulle ha kunnat förhindra arbetsskada.

De förslag till förbättringar som medlemmarna ger i de olika branscherna, till exempel mindre arbetsbelastning och stress, mer varierande arbetsuppgifter och bättre arbetsledning, visar att det i många fall handlar om brister i arbetsorganisationen. Att mindre arbetsbelastning och stress kommer upp som ett förslag till förbättring i alla branscher visar också att man är underbemannade på många företag.

Diagram 6.1: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetsskada (skogsbruk)

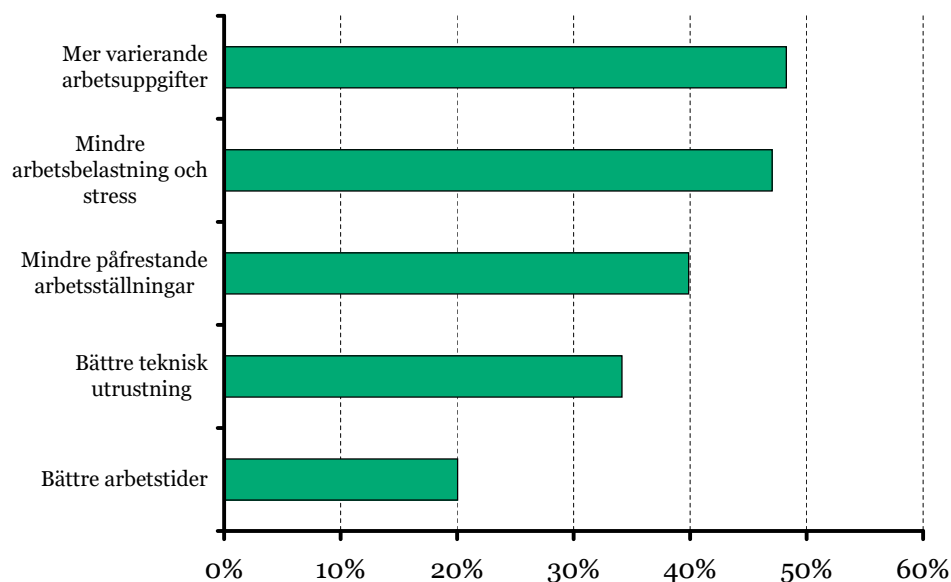

Diagram 6.2: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetsskada (trä-/stoppmöbelindustri)

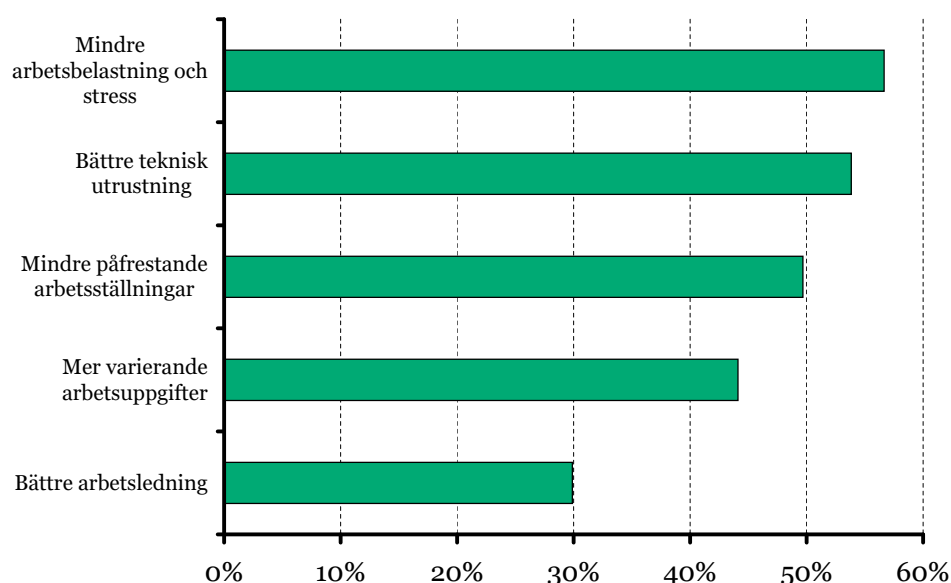

Diagram 6.3: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetsskada (sågverksindustri)

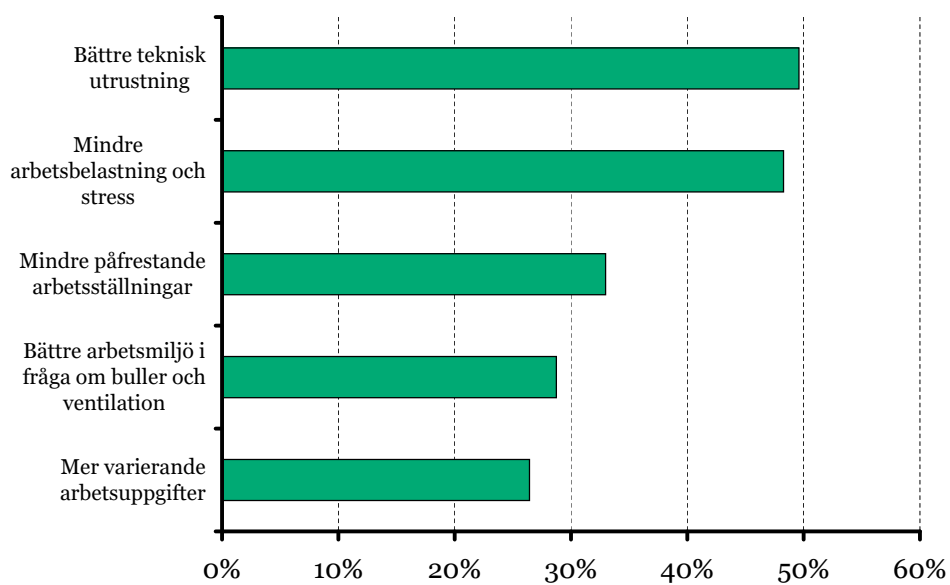

Diagram 6.4: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetsskada/sjukdom (civiltryck)

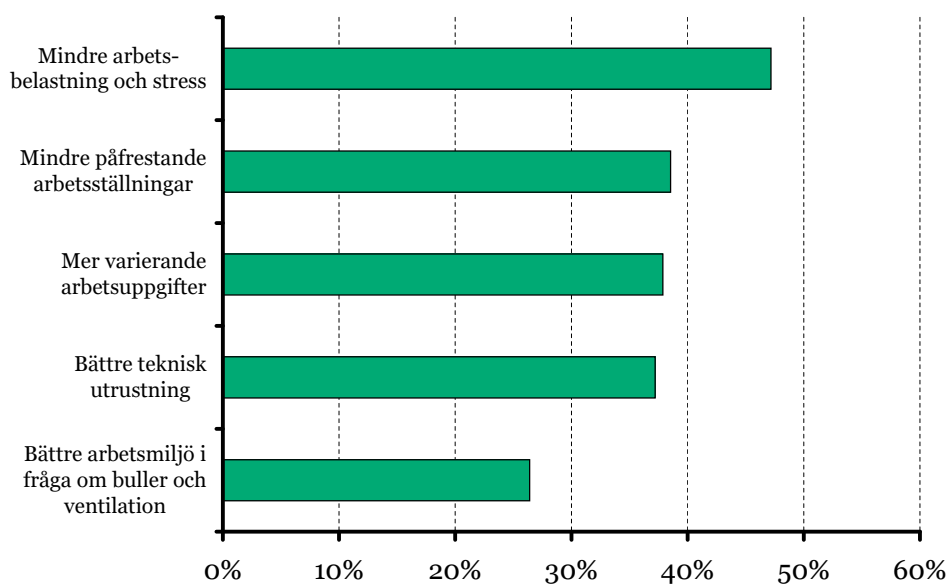

Diagram 6.5: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetskada (förpackningsindustri)

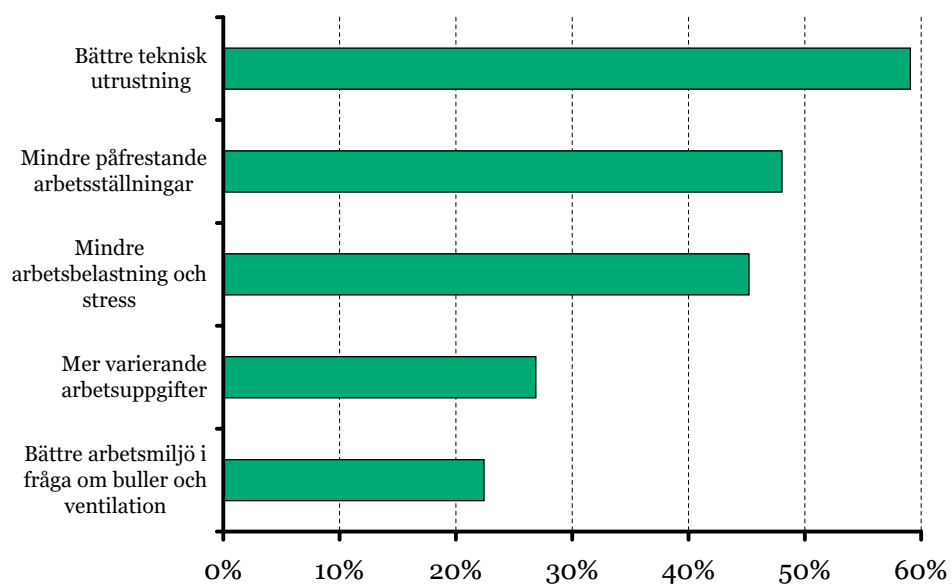
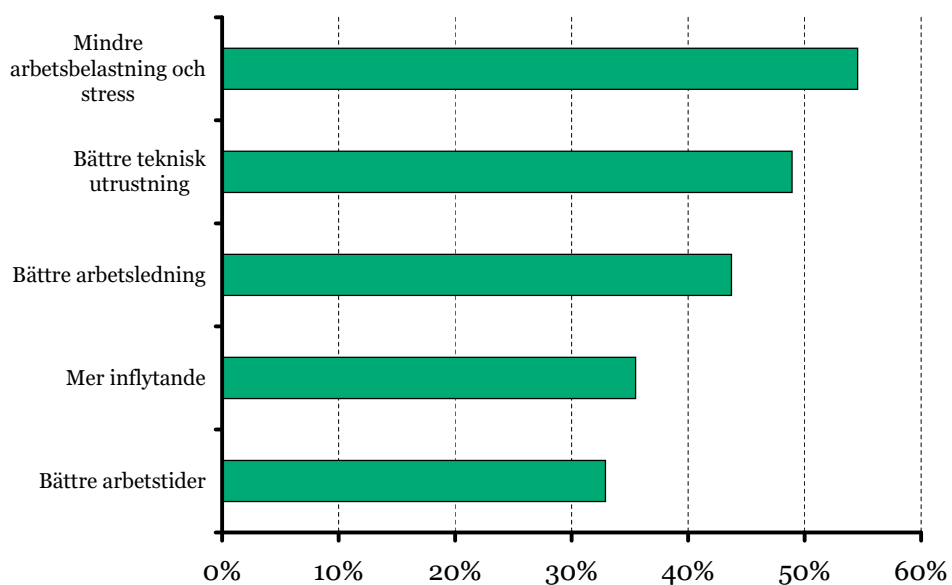

Diagram 6.6: Förbättringar av arbetsmiljön som de tillfrågade anser skulle ha förhindrat att de drabbades av arbetskada (tidningstryck)

Medlemmarna om återhämtning

Mer än var fjärde medlem mellan 45–59 år anser inte att de får tillräckligt med sömn (se diagram 7). Bland kvinnorna är det 31 procent som anser att det

inte får tillräckligt med sömn och bland männen 27 procent.

Mer än var femte medlem anser att de inte, utöver sömnen, får tillräckligt med vila/

avkoppling mellan arbetspassen (se diagram 8). Bland kvinnorna är siffran 24 procent och bland männen 21 procent.

Diagram 7: Anser du att du får tillräckligt med sömn

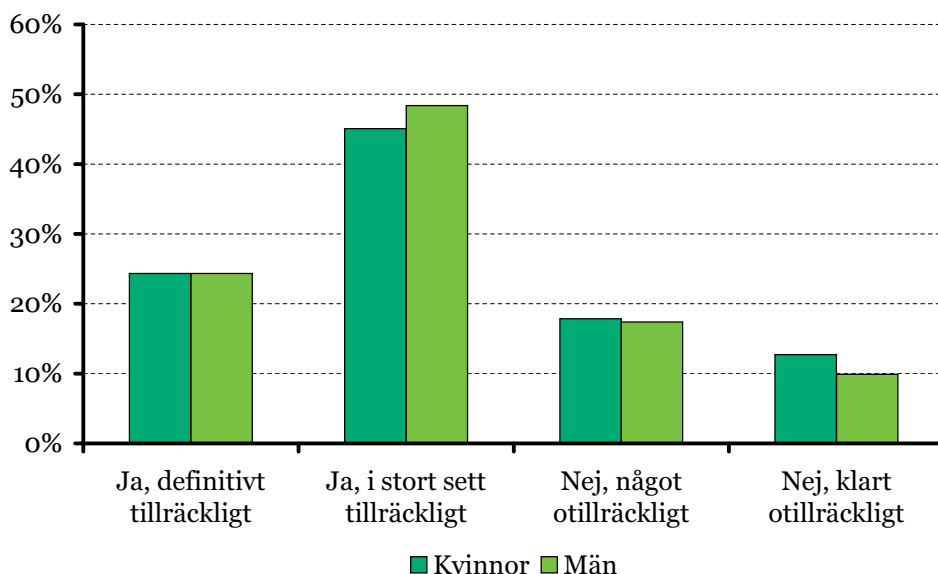
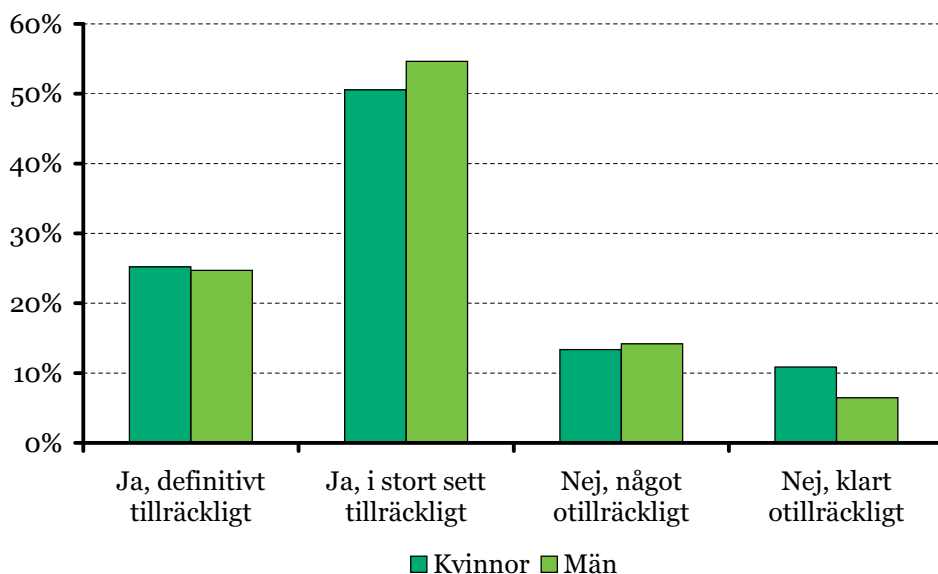

Diagram 8: Utöver sömnen, tycker du att du får tillräckligt med vila/avkoppling mellan arbetspassen?

Sjuknärvaro

Mer än 60 procent av våra medlemmar mellan 45–59 år har någon gång under det senaste året gått till arbetet trots att de känt sig sjuka fastän de borde ha stannat hemma (se diagram 9).

Nästan var femte medlem (17 procent) har gått till arbetet fler än 4 gånger under det

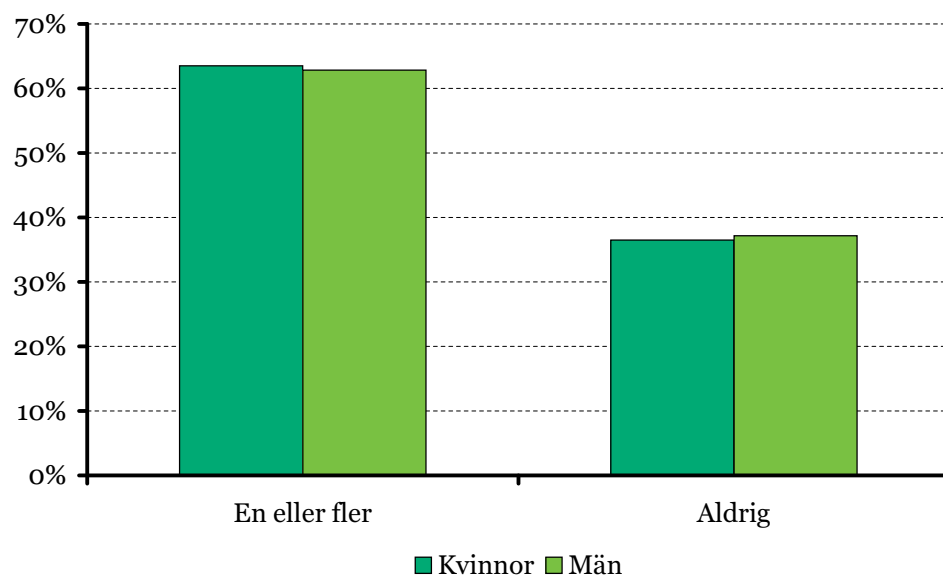
senaste året trots att de borde ha stannat hemma.

Att medlemmar väljer att jobba när de är sjuka beror på flera orsaker. Dels innebär frånvaron en ekonomisk förlust på grund av karensdagen men många väljer också att gå till arbetet för att inte utsetta arbetskamraterna för

en ökad och orimlig arbetsbelastning. Sjuknärvaro är ett problem och kan leda till att fler blir sjuka på arbetsplatsen men också till att de själva kan bli långtidssjukskrivna på sikt.

Vissa företag har närvaropremie, detta gör att våra medlemmar väljer att gå till jobbet fast de är sjuka.

Diagram 9: Hur många gånger under de senaste 12 månaderna har det hänt att du gått till arbetet trots att du ansett att du med tanke på ditt hälsotillstånd egentligen borde ha stannat hemma?

Medlemmarna om pensionen

Medlemmarna fick svara på frågan om de bedömde att de kommer att kunna arbeta i sitt yrke fram till den ordinarie pensionsåldern.

Nästan var femte medlem

"Jag kör skogsmaskin och har 6 timmar i bilen till och från jobbet och 8 timmar på jobbet."

uppgav att de inte skulle kunna arbeta inom sitt yrke fram till ordinarie pensionsålder och mer än var fjärde uppgav att de inte vet. Endast 55 procent uppgav att de bedömde att de kommer att kunna arbeta i sitt yrke fram till den ordinarie pensionsåldern.

Kvinnorna bedömer i lägre utsträckning än männen att de

kommer att kunna arbeta fram till ordinarie pensionsålder (se diagram 10).

Att man på tidning i högre grad upplever att man kan jobba kvar till pensionen, trots stressen, kan bero på att medlemmarna i högre grad kopplar samman orken att jobba till pension med det fysiska arbetet.

Diagram 10: Bedömer du att du kommer att kunna arbeta i ditt nuvarande yrke fram till den ordinarie pensionsåldern? (kön)

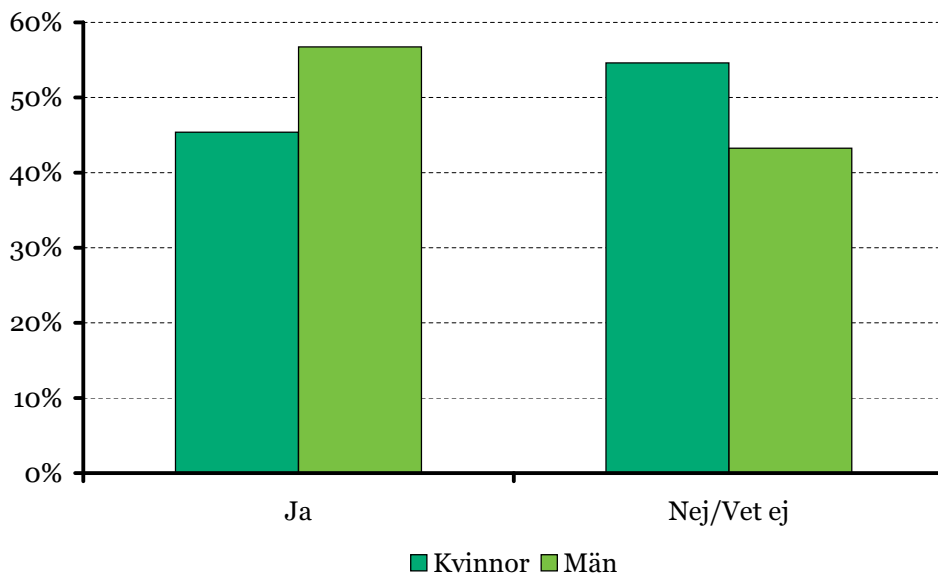
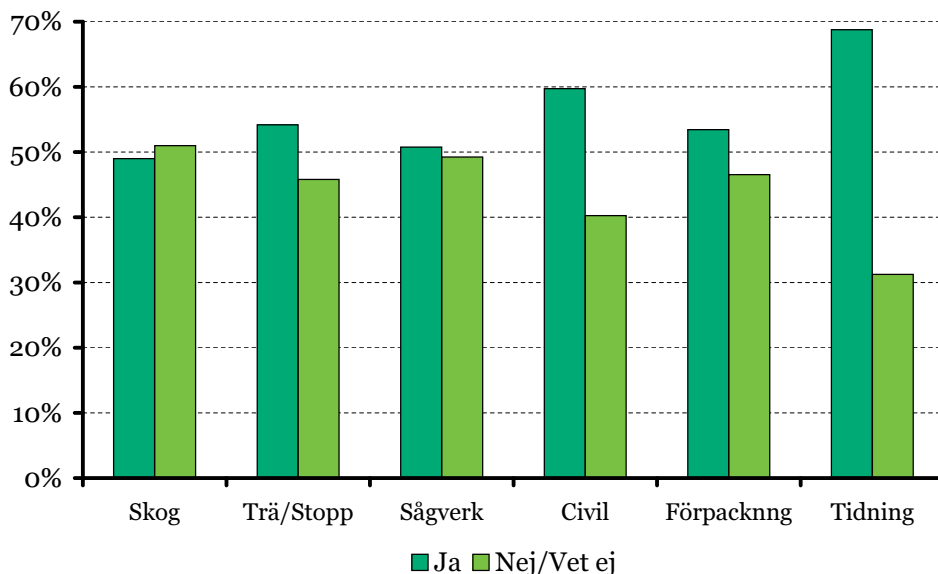

Diagram 11: Bedömer du att du kommer att kunna arbeta i ditt nuvarande yrke fram till den ordinarie pensionsåldern? (avtalsområde)

GS förslag till åtgärder

Vi ska fortsätta att bygga en effektiv organisation för lokala och regionala skyddsombud, rekrytera och utbilda skyddsombud samt teckna arbetsmiljöavtal inom de avtalsområden där detta regleras.

Resultatet av undersökningen visar tydligt att arbetsmiljön i de branscher där GS medlemmar arbetar måste förbättras. Nedan följer några förslag till åtgärder:

- Den viktigaste åtgärden för att förbättra arbetsmiljön på lång sikt är att vidta genomgripande förändringar av arbetsorganisationen. Slimmade bemanningsplaner, stress, monotona arbetsuppgifter, tunga lyft och olycksfall på grund av maskinarbete/utrustning är huvudorsaker till arbets-skadorna.
- När företagen fattar beslut om bemanningsplaner och produktionsupplägg måste arbetsmiljön komma i första hand.
- Arbetsmiljöavtalen måste stärkas så att de täcker upp de brister som finns i lagstiftningen. Parternas möjligheter att teckna lokala avtal bör förbättras.
- Alla ska ha tillgång till en kvalitetssäkrad, bransch-anpassad och förebyggande företagshälsövård.
- Rehabiliteringsinsatser måste sättas in tidigare och arbetsgivarens ansvar förtydligas. Rehabilitering av drabbade personer måste kompletteras med åtgärder mot skadliga arbetsplatser.
- Utbildning i arbetsmiljö- och rehabiliteringsfrågor är centralt för personer i arbetsledande ställning. Utbildning måste därför initieras och prioriteras för denna grupp.
- De som arbetar i vår bransch måste ges större möjlighet att påverka sin arbetsmiljö för att själva kunna säkerställa att de orkar med sitt arbete.

Visste du att:

GS har 2 374 skyddsombud (2010-11-01) varav 100 är regionala skyddsombud.

GS har också en arbetsmiljöansvarig i varje avdelning.

- Regeringen måste öka resurserna för arbetsmiljöarbetet. Antalet arbetsmiljöinspektörer måste också öka för att de ska kunna genomföra de inspektioner som är nödvändiga.
- Parterna bör gemensamt kartlägga och föreslå förändringar för att minska antalet förslitningsskador. I synnerhet bland kvinnor.

GS medlemmar arbetar i branscher som har hög olycksstatistik och alltför många drabbas av arbetsolyckor och arbetssjukdomar.

Denna rapport ger en bild av arbetsskadorna, vilka arbetsskador medlemmarna har drabbats av och de främsta orsakerna till arbetsskadorna.

Rapporten visar bland annat att:

- mer än var tredje medlem har drabbats av en arbetsskada.
- 35 procent av medlemmarna har inte anmält sin arbetsskada.
- mer än 60 procent av medlemmarna har någon gång under året gått till arbetet trots att de med tanke på sitt hälsotillstånd borde ha stannat hemma.
- endast 55 procent av medlemmarna tror sig kunna arbeta i sitt yrke fram till den ordinarie pensionsåldern.

Rapporten bygger på en enkät som sändes ut till 3 001 medlemmar mellan 45–59 år.

